

Sygn. akt I CSK 295/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 marca 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tadeusz Wiśniewski (przewodniczący)

SSN Wojciech Katner

SSN Iwona Koper (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa K. T.
przeciwko P. S.A. w W.
o zapłatę i ustalenie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 19 marca 2014 r.,
skargi kasacyjnej powódki
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 10 stycznia 2013 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu
Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w R. wyrokiem z dnia 10 stycznia 2013 r. zasądził na rzecz małoletniej powódki K. T. od pozwanego P. S.A.: zadośćuczynienie pieniężne za krzywdę w kwocie 242.000 zł, zsumowaną rentę z tytułu zwiększonych potrzeb w kwocie 37.390 zł, odszkodowanie w kwocie 18.537,65 zł, (wszystkie kwoty z ustawowymi odsetkami od dnia 21 sierpnia 2009 r.), bieżącą rentę z tytułu zwiększonych potrzeb w kwocie 456 zł miesięcznie oraz ustalił odpowiedzialność pozwanego za przyszłe skutki wypadku jakiemu uległa powódka.

Sąd Okręgowy ustalił, że w dniu 25 maja 2007 r. w R. małoletnia wówczas powódka, przechodząc przez jezdnię na ul. A., uległa wypadkowi komunikacyjnemu. Bezpośrednią przyczyną zdarzenia było nieprawidłowe zachowanie powódki, która przekraczała jezdnię w miejscu niedozwolonym, w bezpośredniej odległości od nadjeżdżającego motocykla. Zachowanie kierującego motocyklem S. G., ubezpieczonego od odpowiedzialności cywilnej u pozwanego, w istotny sposób przyczyniło się do powstania wypadku, albowiem jechał on z szybkością 97 km/h, tj. o 47 km/godz. większą niż dopuszczalna w tym miejscu, poruszał się po niewłaściwym pasie dwujezdniowej jezdni, nie przestrzegając zasady ruchu prawostronnego, opóźnił decyzję podjęcia manewru obronnego, co wydłużyło czas jego reakcji na zaistniały stan zagrożenia bezpieczeństwa ruchu. Gdyby motocyklista poruszał się z dopuszczalną prędkością miał szanse na uniknięcie wypadku. Postępowanie karne prowadzone w związku z wypadkiem przeciwko kierującemu motocyklem zostało prawomocnie umorzone. S. G. w chwili wypadku liczył 27 lat, zaś powódka 11 lat. W wyniku wypadku u powódki stwierdzono politraumę, powódka doznała stłuczenia klatki piersiowej ze stłuczeniem płuc i objawami niewydolności oddechowej, złamania trzonu łopatki lewej, rozerwania spojenia łonowego z krwiakiem zaotrzewnowym w obrębie miednicy małej, złamania stropu panewki stawu biodrowego lewego, złamania kości biodrowej lewej, złuszczenia nasady dalszej kości udowej prawej, wieloodłamowego otwartego złamania obu kości podudzia prawego z odłamami pośrednimi trzonu kości piszczelowej prawej, krwiaka okolicy krocza, wstrząsu krwotocznego. Powódka pozostawała w leczeniu szpitalnym w różnych placówkach leczniczych na przestrzeni 2007 r. i 2008 r oraz w 2009 r., przebyła liczne zabiegi operacyjne i

rehabilitację. Przeszła 8 poważnych operacji, 17 razy była usypiana, co najmniej 70 razy robiono jej zdjęcia rentgenowskie, istnieje podejrzenie, że z tego powodu może nie mieć dzieci. Obecnie chodzi samodzielnie, utyka jednak na prawą nogę, która jest krótsza o 1,5 cm, co wyrównuje odpowiednim obuwiem. Trwałymi następstwami wypadku są u powódki: szpecąca blizna na kończynie dolnej prawej, deformacja podudzia prawego, liczne blizny pooperacyjne w obrębie stawów kolanowych i obu goleni, ograniczenie ruchomości stawu biodrowego, nieznaczne ograniczenie zgięcia stawu skokowo - goleniowego, wtórne zmiany zwyrodnieniowe stawu biodrowego lewego, pourazowa niestabilność stawu kolanowego, skrócenie kończyny dolnej prawej o 1,5 cm. Powrót do sprawności nie jest możliwy, prawdopodobnie powódka zostanie zakwalifikowana do wymiany stawu biodrowego. W okresie zaostrzenia zmian stawów biodrowych powódka powinna korzystać z zabiegów fizykalnych i kinezyterapii i mieć wstrzykiwany kwas hialuronowy 2-3 razy w roku. W zakresie następstw urologicznych występuje u niej wysiłkowe nietrzymanie moczu z pozytywną prognozą na wyleczenie. W konsekwencji wypadku powódka została wyizolowana ze środowiska rówieśniczego i rodzinnego, zmuszona do nadrabiania zaległości szkolnych, nadal pozostaje w przewlekłym stresie z powodu niepewności co do dalszego stanu zdrowia. W przyszłości mogą u niej wystąpić zaburzenia osobowości, nie jest wykluczone leczenie psychiatryczne. Aktualnie jej wybory życiowe są podporządkowane stanowi zdrowia. Z uwagi na długie uzależnienie od pomocy osób trzecich ograniczeniu uległa jej samodzielność i zaradność. Mimo upływu 5 lat od wypadku, leczenia i rehabilitacji, powódka nadal cierpi na dolegliwości bólowe kończyny prawej, kolana, spojenia łonowego obrzęki stawu skokowego, bierze silne leki uśmierzające te dolegliwości. Ma zaburzone czucie pęcherzowe, nie ma czucia ciepła - zimna w prawej goleni. Powódka wymaga pomocy osób trzecich przy transporcie na badania i zabiegi, przy motywowaniu do ćwiczeń i niektórych czynnościach życia codziennego. Rodzice powódki wydatkowali środki na zakup przyspieszającej leczenie lampy Biobtroton, na leki, koszty noclegów i dojazdów do szpitali.

Mając na względzie kompensacyjny charakter zadośćuczynienia Sąd Okręgowy uznał, że kwotą odpowiednią dla wyrównania doznanej przez nią krzywdy jest kwota 350.000 zł, a wobec zapłaty przez pozwanego z tego tytułu

kwoty 108.000 zł, zasądził na rzecz powódki pozostałą część zadośćuczynienia oraz uwzględnił powództwo w zakresie pozostałych roszczeń.

Sąd Okręgowy nie uwzględnił zarzutu pozwanego przyczynienia się przez powódkę do powstania szkody w 40%, co w jego ocenie skutkować powinno obniżeniem należnych jej kwot przyjmując, że samo ustalenie przyczynienia się do powstania szkody jest tylko warunkiem wstępnym, od którego zależy możliwość rozważenia zmniejszenia odszkodowania. Ostateczną decyzję w tym zakresie sąd podejmuje po rozważeniu wszystkich okoliczności sprawy. Decyzja taka stanowi uprawnienie sądu, a nie jego powinność. Jako przesłanki oceny stopnia przyczynienia się małoletniego, któremu nie można przypisać winy do powstania szkody wskazał wiek i doświadczenie stron - uczestników zdarzenia, ciężące na nich obowiązki oraz stan świadomości małoletniego. Stwierdził, że powódka niewątpliwie ma mniejsze doświadczenie niż liczący 27 lat kierujący motocyklem, który posiadając prawo jazdy i wiedzę jak się zachować na drodze powinien był zachować szczególną ostrożność widząc dziecko przy pasie drogowym i liczyć się z jego atypowym zachowaniem, zwłaszcza gdy towarzysząca mu osoba dorosła zaczęła przebiegać przez drogę. Ocenił, że wina kierującego pojazdem polegała na nadmiernej szybkości z jaką poruszał się, niezachowaniu należytej ostrożności i opóźnionym podjęciu manewru obronnego. Natomiast winy nie można przypisać powódce. Uwzględniając wiek powódki i jej stopień rozwoju uznał, że nie można jej przypisać nieprawidłowego zachowania na drodze w takim samym stopniu jak kierującemu motocyklem.

Wyrok Sądu Okręgowego zaskarżył pozwany w części zasądzającej na rzecz powódki kwoty: 96.800 zł tytułem zadośćuczynienia, 14.956 zł tytułem zsumowanej renty, 182,40 zł tytułem renty bieżącej, 7.415,06 zł tytułem odszkodowania oraz orzekającej o kosztach postępowania.

Wyrokiem z dnia 10 stycznia 2013 r. Sąd Apelacyjny, w częściowym uwzględnieniu apelacji zmienił wyrok Sądu Okręgowego przez obniżenie zasądzonych na rzecz powódki kwot z wszystkich tytułów do wysokości: 172.000 zł z tytułu zadośćuczynienia, 30.978 zł z tytułu zsumowanej renty, 365 zł z tytułu

bieżącej renty, 12.973 zł z tytułu odszkodowania; oddalił dalsze powództwo i dalszą apelację pozwanego.

Podstawą dokonanej zmiany była ocena, że powódka przyczyniła się do powstania szkody w 20%. Przyczynienie to Sąd Apelacyjny uznał za niewątpliwie w świetle ustaleń faktycznych Sądu Okręgowego, które podzielił. Wynika z nich - jak stwierdził - że bezpośrednią przyczyną wypadku było nieprawidłowe zachowanie się małoletniej powódki, która na drodze dwujezdnej przekraczała ją w miejscu niedozwolonym, w bezpośredniej odległości od nadjeżdżającego motocykla, podczas warunków widoczności umożliwiających dostrzeżenie zbliżającego się pojazdu. Między tym zachowaniem powódki a szkodą istnieje adekwatny związek przyczynowy, a oczywista nieprawidłowość w zachowaniu powódki podlega uwzględnieniu przy ocenie w jakim stopniu przyczynienie uzasadnia obniżenie odszkodowania. Dla uwzględnienia przyczynienia się małoletniego poszkodowanego konieczne jest, aby mógł on choćby w ograniczonym zakresie mieć świadomość naganego zachowania lub grożącego mu niebezpieczeństwa. W ocenie Sądu Apelacyjnego, w wypadku 11-letniej powódki świadomość taka z całą pewnością istniała i dlatego nieuwzględnienie przez Sąd pierwszej instancji zarzutu pozwanego sformułowanego na podstawie art. 362 k.c. jest sprzeczne z tym przepisem. Wskazał, że wprawdzie ustawodawca - jak przyjął Sąd Okręgowy - pozostawił uznaniu sądu ustalenie, w jakim stopniu poszkodowany przyczynił się do powstania szkody, ale - co Sąd ten pominął - jeżeli przesłanki z tego przepisu zachodzą, to sąd powinien go zastosować.

Analizując na podstawie ustaleń faktycznych przyjętych przez Sąd Okręgowy okoliczności zaistnienia wypadku, Sąd Apelacyjny stwierdził, że niezależnie od tego, iż jego bezpośrednią przyczyną było nieprawidłowe zachowanie powódki, to do zaistnienia wypadku przyczyniło się także zachowanie kierującego motocyklem, które musi być oceniane surowiej niż zachowanie małoletniej powódki. Na kierowcy przede wszystkim ciążył szczególny obowiązek przestrzegania zasad ruchu i zachowania zasady ograniczonego zaufania, zwłaszcza gdy widział, że w miejscu niedozwolonym przechodzą dwie osoby w tym małoletnia. Nie można w tych okolicznościach przyjąć 40% przyczynienia się małoletniej do powstania szkody.

W skardze kasacyjnej powódki zaskarżającej wyrok Sądu Apelacyjnego w części obniżającej świadczenia, oddalającej powództwo i rozstrzygającej o kosztach procesu powódka zarzuciła:

- 1) naruszenie art. 362 k.c. przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie polegające na zmniejszeniu zasądzonych na jej rzecz z wszystkich tytułów kwot o 20%,
- 2) naruszenie art. 5 k.c. przez jego niezastosowanie polegające na obniżeniu zasądzonych na rzecz powódki kwot pomimo, że obowiązek taki nie wynika z samego stwierdzenia, że poszkodowana przyczyniła się do powstania szkody, co jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego i nie może być społecznie akceptowane, z uwagi na niemożliwość naprawienia doznanego przez powódkę pokrzywdzenia, doznane cierpienia,
- 3) naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. przez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów przejawiające się w uznaniu, że małaletnia przebiegając przez ulicę miała świadomość, że zachowuje się nagannie i grozi jej niebezpieczeństwo, mimo, że brak jest na to jakichkolwiek dowodów, a małaletnia zachowywała się tak jej matka, co w jej ocenie mogło być zachowaniem najbardziej właściwym.

Wnosiła o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kognicja Sądu Najwyższego w postępowaniu kasacyjnym nie obejmuje kontroli podstawy faktycznej zaskarżonego wyroku. Na podstawie wyłączenia zawartego w art. 398³ § 3 k.p.c. skarżący nie może skutecznie podnosić w skardze kasacyjnej twierdzeń dotyczących wadliwości w określeniu podstawy faktycznej wyroku oraz oceny mocy i wiarygodności dowodów stanowiących podstawę jej rekonstrukcji. Wyłączenie to dotyczy także, podnoszonego w skardze kasacyjnej powódki, zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. określającego kryteria oceny dowodów (m.in wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 23 września 2005 r., III CSK 13/05, OSNC 2006, nr 4, poz. 76 i z dnia 26 kwietnia 2006 r., V CSK 11/06, niepubl.).

Podnieść przy tym trzeba, że ocena przyczynienia się poszkodowanego do powstania lub zwiększenia szkody - której dotyczy niedopuszczalny zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. - należy do kwestii prawnych i podlega kontroli kasacyjnej w oparciu o podstawę naruszenia prawa materialnego w ramach zarzutu naruszenia art. 362 k.c., który powódka podnosi w skardze kasacyjnej. Zarzut ten będzie uzasadniony, jeżeli sąd wadliwie ocenił przesłanki i stopień przyczynienia lub wadliwie orzekł co do obniżenia odszkodowania na tej podstawie (wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 6 czerwca 1997 r., II CKN 213/97, OSNC 1998, nr 1, poz. 3, z dnia 24 września 2009 r., IV CSK 207/09, OSNC 2010, nr 4, poz. 58).

Przed przystąpieniem do szczegółowej oceny tego zarzutu wskazać należy na konieczne na gruncie art. 362 k.c. wyraźne odróżnienie samego przyczynienia od przyczynienia uzasadniającego obniżenie odszkodowania. Pojęcie przyczynienia, które zgodnie z szeroko umotywowanym poglądem sformułowanym w orzecznictwie Sądu Najwyższego (m.in. wyroki: z dnia 29 października 2008 r., IV CSK 228/08, OSNC -ZD 2009, „C”, poz. 66, z dnia 19 listopada 2009 r., IV CSK 241/09, niepubl., z dnia 12 lipca 2012 r., I CSK 660/11, nie publ.) jest kategorią obiektywną, należy rozpatrywać w ramach adekwatnego związku przyczynowego w ujęciu art. 361 k.c. Przyczynieniem poszkodowanego jest więc każde jego zachowanie pozostające w normalnym związku przyczynowym ze szkodą wyrządzoną przez inną osobę. Do treści tego pojęcia nie należą elementy podmiotowe, przynależne do etapu miarkowania odszkodowania tj. oceny potrzeby i skali obniżenia odszkodowania ze względu na przyczynienie się poszkodowanego. Ocena zachowania poszkodowanego przez pryzmat tak rozumianego przyczynienia, jest powinnością sądu rozpoznającego sprawę. Podstawę oceny stanowią ustalone w sprawie okoliczności. Fakt, że z powodu wieku poszkodowanemu nie można przypisać winy, nie wyłącza możliwości kwalifikowania jego zachowania pod kątem nieprawidłowości i to w znaczeniu subiektywnym, uwzględniającego przy tym różną, zależną od wieku, możliwość rozeznania, zdolność oceny i analizy sytuacji przez poszkodowanego.

Zachowanie się małoletniego poszkodowanego, któremu z powodu wieku winy przypisać nie można, może stosownie do art. 362 k.c. uzasadniać zmniejszenie odszkodowania należnego od osoby odpowiedzialnej za szkodę na

podstawie art. 436 k.c. (uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego: z dnia 11 stycznia 1960 r., I CO 44/59, OSNCK 1960, nr 4, poz. 92 i z dnia 20 września 1975 r., III CZP 8/75, OSNC 1976, nr 7-8, poz. 151 oraz wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 16 grudnia 1967 r., II CR 379/67, OSNCP 1968, nr 10, poz. 167, z dnia 20 stycznia 1970 r., II CR 624/69, OSNCP 1970, nr 9, poz. 163, z dnia 16 marca 1983 r., I CR 33/83, OSNCP 1983, nr 12, poz. 196, z dnia 18 marca 1997 r., I CKU 25/97, Prok. i Pr. 1997, nr 10, s. 32, z dnia 15 kwietnia 1999 r., I CKN 1012/97, OSP 2001, Nr 1, poz. 2).

Zgodnie z poglądem utrwalonym w judykaturze (m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 sierpnia 2006 r., IV CSK 118/06, niepubl., i powołane wcześniej wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 29 października 2008 r., IV CSK 228/08, z dnia 19 listopada 2009 r., IV CSK 241/09, z dnia 12 lipca 2012 r., I CSK 660/11), akceptowanym także w piśmiennictwie, samo ustalenie przyczynienia się poszkodowanego nie nakłada na sąd obowiązku zmniejszenia odszkodowania, ani nie przesądza o stopniu tego zmniejszenia. Ustalenie przyczynienia jest warunkiem wstępnym, od którego w ogóle zależy możliwość rozważania zmniejszenia odszkodowania, i warunkiem koniecznym, lecz niewystarczającym, gdyż samo przyczynienie nie przesądza zmniejszenia obowiązku szkody, a ponadto - stopień przyczynienia nie jest bezpośrednim wyznacznikiem zakresu tego zmniejszenia. O tym, czy obowiązek naprawienia szkody należy zmniejszyć ze względu na przyczynienie się, a jeżeli tak to w jakim stopniu, decyduje sąd w procesie sędziowskiego wymiaru odszkodowania w granicach wyznaczonych przez art. 362 k.c. Decyzja o obniżeniu odszkodowania jest uprawnieniem sądu, jego obowiązkiem jest natomiast rozważenie wszystkich okoliczności stanowiących podstawę takiej decyzji. Do okoliczności tych należą zarówno czynniki subiektywne jak i obiektywne takie jak wina lub nieprawidłowość zachowania poszkodowanego, porównanie stopnia winy obu stron, rozmiar doznanej krzywdy i ewentualne szczególne okoliczności danego przypadku w tym także motywy działania stron. W ramach tej ostatniej okoliczności w kasacji podnosi się, niewątpliwy fakt, że małoletnia poszkodowana przekraczała jezdnię w niedozwolonym miejscu wraz z matką kierując się jej postępowaniem.

W tym stanie rzeczy zasadnie skarżąca podważa pogląd przyjęty przez Sąd Apelacyjny, który stanął na stanowisku, że stwierdzenie przyczynienia się poszkodowanego do powstania szkody nakłada na sąd obowiązek zmniejszenia odszkodowania w stopniu odpowiadającym wysokości ustalonego przyczynienia. Z tej też przyczyny zaskarżony wyrok narusza przepis art. 362 k.c. przez jego błędną wykładnię.

W ramach zarzutu naruszenia art. 362 k.c. kwestionuje się w skardze kasacyjnej obniżenie odszkodowania w stopniu odpowiadającym ustalonymu przyczynieniu poszkodowanej powódki, w następstwie nieuzasadnionego przypisania jej obiektywnej nieprawidłowości postępowania, które w okolicznościach sprawy nie miało miejsca, a także przy braku przesłanek do przypisania powódce świadomości, że postępuje nieprawidłowo i grozi jej niebezpieczeństwo.

O tym, czy zachowanie poszkodowanego stanowiło współprzyczynę szkody, odpowiadającą normalnemu związkowi przyczynowemu decyduje ocena konkretnych okoliczności sprawy dokonana według kryteriów obiektywnych uwzględniająca zasady doświadczenia, a w razie potrzeby wiadomości specjalne. Podstawę uznania, że powódka, jako uczestnik ruchu drogowego przyczyniła się do zaistnienia wypadku i powstania szkody przez nieprawidłowe zachowanie stanowiła opinia biegłego do spraw ruchu drogowego, którą podzieliły oba Sądy szeroko przytaczając jej wnioski, przeciwko której skarżąca nie podnosiła zarzutów. Nie daje podstaw do podważenia stanowiska Sądu Apelacyjnego w tym zakresie, sama tylko jego krytyczna ocena, nie poparta w skardze kasacyjnej jakąkolwiek uzasadniają ją argumentacją.

Zasadniczą przesłanką oceny świadomości małoletniego uczestnika ruchu drogowego odnośnie do nieprawidłowości jego postępowania jest wiek, wyznaczający co do zasady poziom jego doświadczenia życiowego. Podzielić należy stanowisko Sądu Apelacyjnego, że kierując się zasadami zwykłego doświadczenia życiowego, w oparciu kryterium wieku można powódce, która zgodnie z przepisami o ruchu drogowym może od ukończenia 7 roku życia samodzielnie poruszać się pod drogach, przypisać świadomość i zdolność oceny

prawidłowych zasad postępowania na drodze, w tym zasady przekraczania jezdni tylko w miejscach do tego przeznaczonych i bezpiecznego poruszania się pośród innych uczestników ruchu drogowego, a więc niewybiegania przed nadjeżdżające pojazdy i przypisać jej повинność takiego postępowania. Trafnie też zróznicował Sąd obciążenie повинnością przestrzegania zasad ruchu drogowego uczestników przedmiotowego wypadku. Powódka nie oferowała w sprawie dowodów (np. dowodu z opinii psychologa) dla wykazania, że z uwagi na wiek nie była zdolna do oceny sytuacji drogowej oraz oceny niebezpieczeństwa związanego ze swoim zachowaniem na drodze i podjęcia właściwej decyzji. Jej twierdzenia i zarzuty w tym zakresie nie zostały wykazane.

Ze względu na okoliczności danego wypadku, skorzystanie przez sąd ze zmniejszenia obowiązku naprawienia szkody na podstawie art. 362 k.c., z powodu przyczynienia się poszkodowanego, może wyjątkowo pozostawać w sprzeczności z zasadami współżycia społecznego. W takich wypadkach, mimo iż przepis ten nie odwołuje się wprost do przesłanki zasad współżycia, trzeba uznać za dopuszczalne skorzystanie przez sąd z możliwości odstąpienia od zmniejszenia odszkodowania. Za takim poglądem opowiedział się Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 6 sierpnia 2006 r., IV CSK 118/06 (niepubl.).

Obniżenie na podstawie art. 362 k.c. odszkodowania należnego małoletniemu, który z powodu wieku nie ponosi odpowiedzialności za szkodę - jak podnosi się w piśmiennictwie prawniczym - można rozważać w oparciu o stosowany przez analogię art. 428 k.c., który odwołuje się przy obniżeniu odszkodowania do przesłanki zasad współżycia społecznego, co zrówna na gruncie obu przepisów sytuację takiego małoletniego w zakresie ochrony jaką Kodeks cywilny przyznaje małoletnim i niepoczytalnym w przypadku wyrządzenia przez nich szkody innym. Za takim rozwiązaniem przemawiać może podobieństwo objętych tymi przepisami regulacji wyrażające się w tym, że w obu przypadkach chodzi o częściowe naprawienie szkody, a u ich podstaw leży zasada słuszności.

Zbędne i nieuzasadnione jest natomiast w takiej sytuacji odwoływanie się przy ocenie zmniejszenia odszkodowania na podstawie art. 362 k.c. do art. 5 k.c.,

podobnie jak w przypadku art. 440 k.c., który w zakresie objętym jego unormowaniem wyłącza stosowanie art. 5 k.c.

Kierując się powyższym Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. uchylił wyrok Sądu Apelacyjnego w zaskarżonym zakresie, obejmującym jego pkt I i III i przekazał sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania.